

Науковий вісник

Мукачівського державного університету

Педагогіка та психологія

ЗМІСТ

ПЕДАГОГІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Ашшенюк Н. М.

Тенденції професійного розвитку вчителів у розвинених англомовних країнах в умовах глобалізації..... 13

Дениденко А. А.

Необхідність зміщення акцентів у освітньому процесі з передачі готових знань до розвитку здібностей людини..... 17

Добош О. М.

Проблема становлення і розвитку професійної підготовки майбутніх вихователів на Закарпатті..... 21

Кобаль В. І.

Розвиток освіти в Угорщині: історико-педагогічний аспект..... 24

Молнар Т. І.

Підготовка майбутніх учителів початкової школи до розвитку інтелектуальної обдарованості учнів..... 28

Повідайчик О. С.

Дослідницькі ролі соціальних працівників у процесі професійної діяльності..... 31

Примакова В. В.

Генеза післядипломної освіти вчителів початкових класів в Україні..... 34

Скляренко І. Ю.

Роль і місце виробничих практик у професійній підготовці фахівців для українських залізниць у 20 – 60 р.р. ХХ століття..... 39

Чобрій С. Ю.

Розвиток професійної педагогічної освіти на Закарпатті (друга половина XVIII – початок ХХ століття)..... 43

Garai Imre

Egy tanárképző internátus tanári karának változásai, 1936-1950 között..... 48

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ДІВЕРСИФІКАЦІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Габовда А. М.

Соціокультурна спрямованість іншомовної підготовки у вищій школі..... 54

Климова К. Я.

Дистанційна форма навчання української мови за системою Moodle: проблеми і перспективи..... 57

Ксенофонтов С. С.

Особистісно – орієнтовані аспекти практичної підготовки майбутнього фахівця у навчально – педагогічному процесі на профільній кафедрі..... 61

Кудикіна Н. В., Романенко К. А.

Моделювання процесу формування професійної компетентності у майбутніх учителів початкової школи..... 63

Майданик О. В.

Відбір принципів і методів формування громадянської компетентності майбутнього вчителя початкової школи..... 66

Павко А. І., Курило Л. Ф.

Професійно-педагогічна компетентність викладача вищої школи в контексті тенденцій розвитку сучасної університетської освіти..... 71

Павлиш Т. Г.

Модель розвитку професійної мобільності викладача коледжу..... 73

Пермінова Л. А.

Стратегії дидактичної підготовки майбутнього вчителя початкової школи..... 77

Синевич І. С.

Педагогічне моделювання в умовах квазіпрофесійної діяльності..... 81

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Кузьма-Качур М. І., Горват М. В.

Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями на уроках природознавства..... 85

Lavrenova Mariya, Lavrenova Nataliia

Formation of primary school children's economic competence in the course of study «interersting economy»..... 88

Нос Л. С., Савка Ю. Т.

Проблеми підготовки вчителя у сучасній педагогічній науці..... 92

Пинзеник О. М.

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти у процесі вивчення дисциплін природознавчого циклу..... 96

Розман І. І.

Виховання творчих здібностей: конструктивні підходи в умовах формування компетентнісної особистості..... 101

Тягур В. М.

Робота з викидними матеріалами як спосіб стимулювання творчої діяльності молодших школярів..... 104

Фенчак Л. М., Шпенік Т. Е.

Превентивне виховне середовище школи як основа соціального захисту підростаючого покоління..... 108

Хома О.М.

Роль уроків літературного читання у вихованні гуманної особистості..... 111

Черепаня Н. І.

Педагогічний аспект національного виховання дітей дошкільного віку..... 115

Швардак М. В.

Академічна лекція у системі професійної підготовки сучасного фахівця..... 119

Шевчук І. В.

Підготовка майбутнього вчителя до використання графічних схем складених задач для розвитку мислення учнів на уроках математики в початковій школі..... 122

Lypchanko-Kovachyk O. V.

Scientific basis of implementation interactive technologies in school..... 127

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ

Василинка М. І., Лалак Н. В.

Роль аудиторної роботи у формуванні професійного спілкування майбутніх учителів початкової школи..... 130

Вернигора О. Л.

Формування лінгвокраїнознавчої компетентності учителів української мови та літератури на засадах компетентнісного підходу..... 133

Лашук Н. М.

До проблеми медіакомпетентності як результату медіаосвіти..... 137

Моргун А. В.	
Лингводидактический аспект антропоцентрической парадигмы языкоznания.....	141
Розлуцька Г. М.	
Проблема морального ідеалу на сторінках духовно-літературного часопису «Листок».	145
Теличко Н.В.	
Культурологічний підхід як основа формування лінгвокультурної іншомовної компетенції.....	149
Товканець Г. В.	
Етична культура у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи.....	153
Фенцик О. М.	
Формування умінь досліджувати мовну специфіку художнього твору в майбутніх фахівців початкової освіти.....	158

КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

Бокша Н. І.	
Особливості підготовки фахівців легкої промисловості у вищій школі Чехії та Словаччини на сучасному етапі.....	162
Гарапко В.І.	
Відкритий Університет та його роль у розвитку педагогічної освіти вчителя початкових класів у Великій Британії.....	166
Кляп М. І.	
Реалізація європейських підходів у реформах української освіти: конкретні результати в дії.....	170
Мішак В. М.	
Практичні аспекти підготовки майбутніх учителів іноземних мов у Австрії.....	175
Попадич О. О.	
Роль правового виховання студентів у академічній мобільності як інтеграційного процесу в сфері освіти.....	179
Попович Н. М.	
Неперервна професійна підготовка вчителя музики в Республіці Польща.....	183
Товканець О. С.	
Проблема професійного удосконалення керівників освітніх установ в діяльності міжнародних організацій.....	187

ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Алмаші І.І.	
Соціальні мережі як засіб формування екологічної культури молоді.....	193
Березовская Л. И., Греба И. З.	
Адаптация студентов к учёбе в высшем учебном заведении.....	196
Бойко А. Т., Соломка Е. Т.	
Професійне самовизначення й адаптація молодих учителів.....	200
Карандашев Ю. Н.	
Истоки психологии развития в трактате «О душе» Аристотеля.....	204
Корнієнко І. О.	
Корекція опанувальної поведінки у розрізі аналізу поняття « ситуації » у психології....	210
Тягур Л. М.	
Сміхотерапія як засіб емоційно-особистісного розвитку старших дошкільників.....	216
Юрков О. С., Литко Е. С.	
Феномен прив'язаності в дошкільному віці.....	221

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ

Барчій М. С.	
До проблеми формування психологічної культури педагога.....	227
Березовська Л. І., Конц Т. С.	
Психологічна готовність студентів до розв'язання конфліктів.....	230
Варга В. С., Грицовляк О. В.	
Проблема професійного становлення майбутніх вчителів.....	233
Іванова В. В.	
Психологічні умови розвитку творчої конкурентоспроможної особистості студента вищого навчального закладу.....	237
Комар О. А.	
Організація тренінгових занять для засвоєння студентами інтерактивних технологій...	241
Пустовойт М.В.	
Особистісна безпека як складова соціальної зрілості.....	246

CONTENTS

EDUCATIONAL THEORY AND HISTORY OF PEDAGOGICS

Avsheniuk N. M.

Tendencies of professional development of teachers in developed English-speaking countries in terms of globalization..... 13

Davydenko A. A.

Necessity of accents shift in educational process for transferring ready knowledge to development of person's skills..... 17

Dobosh O. M.

The problem of formation and development of professional training of future pre-school teachers in Transcarpathia..... 21

Kobal V. I.

Development of education in Hungaryi: historical and pedagogical aspect..... 24

Molnar T. I.

Training of future primary school teachers to development of intellectual giftedness of pupils..... 28

Povidaichyk O.S.

Investigating roles of social workers in the process of professional activity 31

Prymakova V.V.

Genesis of postgraduate education of elementary school teachers in Ukraine..... 34

Skliarenko I.Y.

Role and place of practices in professional training of specialists for Ukrainian railways in 1920 – 1960 y. of XX century..... 39

Chovriy Sofiya

Development of Professional Pedagogical Education in Transcarpathia (Second Half of the XVIII – Early of XX Century)..... 43

Garai Imre

Changes in the Teaching Staff of a Teachers' Training Boarding School Between 1936-1950..... 48

PROFESSIONALIZATION AND DIVERSIFICATION OF HIGHER EDUCATION

Gabovda A. M.

Socio cultural direction of foreign language training in higher institution..... 54

Klymova K. Y.

Distance learning of Ukrainian language based on system Moodle: problems and prospects.. 57

Ksenofontov S.S.

Person-oriented aspects of practical training of future specialist in educational and training process on the corresponding department..... 61

Kudykina N.V., Romanenko K.A.

Modeling of the process of professional competence formation of future primary school teachers..... 63

Maidanyk O.V.

Selection of principles and methods of formation of civil competence of future primary school teacher

66

Pavko A.I., Kurylo L.F.

Professional and pedagogical competence of a teacher of higher institution in the context of development tendencies of modern university education..... 71

Pavlysh T. G.

73

Model of professional mobility development of a college teacher.....

Perminova L. A.

77

Strategies of didactic training of future primary school teacher.....

Synevych I.S.

81

Pedagogic modeling in terms of quasi professional activity.....

EDUCATIONAL TECHNOLOGIES AND PERSONALITY DEVELOPMENT**Kuzma-Kachur M. I., Horvat M. V.**

Training of future primary school teacher to subject-subject interaction with pupils at the lessons of nature study.....

85

Lavrenova Mariya, Lavrenova Natalia

Formation of primary school children's economic competence in the course of study «interersting economy».....

88

Nos L.S., Savka Y.T.

Problems of training of teachers in modern pedagogics.....

92

Pynzenyk O.M.

Formation of professional competence of future specialists of pre-school education in the process of learning of nature cycle disciplines.....

96

Rozman I. I.

Breeding of creative abilities: constructive approaches in terms of competence formation of personality.....

101

Tiagur V.M.

Work with wastes as a way of stimulation creative activity of primary pupils.....

104

Fenchak L. M., Shpenyk T. E.

Preventive educative environment of school as a basis of social security of the youth.....

108

Khoma O.M.

The role of literary reading lessons in the education of humane personality.....

111

Cherepania N.I.

Pedagogical aspect of national education of pre-school age children.....

115

Shvardak M.V.

Academic lecture in the system of professional training of up-to-date specialist.....

119

Shevchuk I.V.

Training of future teacher to the use of graphical schemes of complicated problems for the development of students' thinking at the lessons of mathematics in elementary school

122

Lypchanko-Kovachyk O. V.

Scientific basis of implementation interactive technologies in school.....

127

PSYCHOLOGICAL AND EDUCATIONAL COMMUNICATION**Vasylynka M. I., Lalak N.V.**

The role of classroom work in the formation of professional communication of future primary school teachers.....

130

Vernygora O.L.

Formation of lingvo country study competence of teachers of Ukrainian language and literature based on competence approach.....

133

Laschuk N. M.

To the problem of media competence as a result of media education.....

137

Morgun A.V.

Lingvo didactic aspect of anthropocentric paradigm of language study.....

141

Rozlutska G.M.

Problem of moral ideal on the pages of clerical and literary periodical «Lystok»..... 145

Telychko N.V.

Cultural approach as a basis of formation of linguo cultural competence..... 149

Tovkanets H.V.

Ethic culture in professional training of future teachers of primary school..... 153

Fentsyk O. M.

Formation of skills of future specialists in primary education to investigate language peculiarity of the work of art..... 158

COMPARATIVE PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY

Boksha N. I.

Peculiarities of training of specialists of light industry in higher institution of Czech Republic and Slovakia on the modern stage..... 162

Harapko V.I.

Open University and its role in the development of primary school teacher's education in Great Britain

166

Kliap M. I.

Realization of European approaches in reformation of Ukrainian education: precise results in action

170

Mishak V. M.

PRACTICAL ASPECTS of training future foreign language teachers in Austria..... 175

Popadych O. O.

Role of law education of students in academic mobility as integrated process in the sphere of education..... 179

Popovych N. M.

Permanent professional training of a music teacher in the Republic of Poland..... 183

Tovkanets O. S.

Problem of professional improvement of the heads of educational establishments in activity of international organizations

187

PEDAGOGICAL AND DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

Almashi I.I.

Social nets as a means of formation of ecological culture of the youth..... 193

Berezovska L. I., Greba I. Z.

Adaptation of students to the study in higher educational establishment..... 196

Boiko A. T., Solomka E. T.

Professional self determination and adaptation of young teachers

200

Karandashev Y. N.

Sources of developmental psychology in the work «About soul» by Aristotel..... 204

Kornienko I. O.

Correction of coping behavior from the point of view of "situation" concept in psychology..... 210

Tiagur L. M.

Laughing therapy as a means of emotional and personal development of senior pre-schoolers..... 216

Yurkov O. S., Lytko E. S.

Phenomenon of cotton up in pre-school age

221

ORGANIZATIONAL PSYCHOLOGY AND PSYCHOLOGY OF WORK

Barchi M. S.

To the problem of formation psychological culture of a teacher 227

Berezovska L. I., Korts T. S.

Psychological readiness of students to solve conflicts 230

Varga V. S., Hrytsoviak O. V.

Problem of professional formation of future teachers 233

Ivanova V.V.

Psychological conditions of development of creative competitive personality of a student ... 237

Komar O. A.

Organization of training lessons for mastering interactive technologies students 241

Pustovoit M.V.

Personality safety as a basis of social maturity 246

вкрай недостатньо приділяють уваги регулярній самостійній позааудиторній практичній підготовці, отож наявний негативний вплив на формування професійної компетенції майбутнього фахівця. Підвищення мотивації щодо якісного навчання, на нашу думку, можливо за рахунок, по-перше, особистісно-творчого дотримання плану навчальної дисципліни; по-друге, ерудиції і педагогічної майстерності викладача, його професійного авторитету серед студентів; по-третє, обміну студентів між вітчизняними та іноземними вищими навчальними закладами, що є більш доступним в умовах кредитно-модульної системи навчання.

Висновки і перспективи подальших досліджень.
Найбільш вагомим мотиваційним компонентом практичної

підготовки майбутнього фахівця у формуванні його професійної компетенції є діяльнісний компонент як інтегральне утворення, що характеризує особливості навчально-професійної діяльності. Удосконалення навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі потребує суттєвого посилення педагогічних впливів на мотиваційні складові професійного практичного навчання та виявлення протиріч подальшого професійного саморозвитку.

Перспективами подальших досліджень є удосконалення форм і методів організації самостійної роботи, створення мультимедійного забезпечення навчальних дисциплін.

Список використаних джерел

1. Болгаріна В.С. Вивчення мотивації уміння засобами педагогічної соціології / В.С. Болгаріна, Л.І. Гуменюк // Педагогіка і психологія. — 1997. — № 4. — С. 7 — 14.
2. Бордовская Н.В. Педагогика / Н.В. Бордовская, А.А. Реан. — СПб. : Пітер, 2000. — 304 с.
3. Козак Т.М. Педагогічна співтворчість викладача і студентів в рамках кредитно-модульної системи організації навчального процесу// Розвиток наукових досліджень-2005: Матер. міжнар. науково-практ. конф. - Полтава, 2005. Т. 5. - С. 42-44.
4. Підаєв А.Е. Болонський процес в Європі / А.Е. Підаєв, В.Г. Передерій. - Одеса: Держ. мед. ун-т, 2004. - 190 с.
5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / А.І. Кузьмінський - К.: Знання, 2005. — 486 с.

В работе представлен обобщающий взгляд на составные компоненты мотивационных аспектов практической подготовки и профессионального обучения будущего специалиста на профильной кафедре в формировании его профессиональной компетенции. Определение реального отношения студента к практической подготовке в процессе учения, как мотивированного пути достижения главной цели - получения качественного образования, которое гарантирует социальные перспективы и профессиональную способность, возможно через призму личной работы в направлении практической подготовки в учреждениях и на профессионально-учебных производственных базах университета как по расписанию занятий, так же и в свободное от занятий время.

Ключевые слова: мотивации, практическая подготовка, учебно-педагогический процесс.

This paper presents a synthesis view of the constituent components of the motivational aspects of practical and vocational training of the future professional in the specialized departments in the process of formation of his own professional competence. Determination of the real relation of the student to the practical training in the process of education as motivating way of achievement the main goal - a quality education that ensures social perspectives and professional ability, which is possible through the prism of personal work in the direction of practical training in higher educational establishments and vocational training industrial bases in curriculum and extra curriculum time.

Key words: motivation, practical training, educational and training process.

УДК 378

Кудикіна Надія Василівна,
доктор педагогічних наук, професор,
Інститут педагогіки Національної
Академії педагогічних наук України
Романенко Катерина Анатоліївна,
викладач кафедри початкової освіти,
Педагогічний інститут Київського
університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

В статті висвітлюються теоретичні основи моделювання процесу формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи на основі реалізації ідеї суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача та студента в контексті професійної підготовки вчителя. Пропонується модель означеного процесу, що презентується як бінарна та багатокомпонентна. Наголошується, що реалізація пропонованої моделі передбачає сформованість у викладачів готовності до здійснення навчальної діяльності на суб'єкт, суб'єктних засадах.

Ключові слова: моделювання, професійна компетентність майбутніх учителів початкової школи, суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладача та студента.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій довів, що в сучасному науковому полі розвиткові компетентностей присвячено праці відомих українських і зарубіжних науковців: Н. Бібік, Н. Волкової, Л. Волошко, І. Зимньої, І. Зязюна, Л. Карпової, О. Овчарук, В. Петрук, О. Пометун, Дж. Равена, О. Савченко, С. Сисоєвої, С. Тищенко, С. Трубачевої, А. Хуторського та ін.

Формування професійної компетентності майбутніх вчителів початкової школи, що здійснюється у процесі професійно-педагогічної освіти, вимагає уточнення понятійного апарату наукового дослідження та обґрунтування його актуальності. Поняття освіта, яке є базовим терміном у цьому контексті, необхідно розуміти як видове стосовно родового – освіта. Тлумачення цієї дефініції у педагогічній науковій та довідковій літературі простежуються два типи зв'язків: зв'язок з духовною сферою особистості (освіта посідає одне з провідних місць у структурі ціннісної свідомості людини) та з життям суспільства (освіта є основою інтелектуального, культурного, духовного, соціального та економічного розвитку суспільства і держави).

Отже, дослідження процесу формування професійної компетентності у майбутніх вчителів початкової школи у процесі професійно-педагогічної освіти є актуальним із таких основних причин: а) від професійної компетентності людини в обраній спеціальності залежить продуктивність праці фахівця та економічний добробут держави; б) професійна компетентність вчителя забезпечує йому позитивну ціннісну самооцінку через почуття самоповаги, матеріальне благополуччя та психологічний комфоркт на робочому місці та в особистому житті; в) невідповідність професійної компетентності людини професійним вимогам є вагомим мотивом професійного самовдосконалення фахівця.

Мета статті (постановка завдання). Висвітлення теоретичних основ моделювання процесу формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи та розробка моделі означеного процесу.

Методологічну основу дослідження проблеми формування професійної компетентності майбутніх вчителів початкової школи становлять наукові положення філософії, педагогіки, соціології та психології про діяльність як визначальну умову формування компетентності особистості у будь-якій галузі; про системний та компетентнісний підходи до формування професійної компетентності особистості, про моделювання як одну з основних категорій теорії пізнання та науково обґрунтований метод дослідження складних систем і процесів у багатьох сферах людської діяльності.

Передусім зробимо спробу наблизитися до адекватного розуміння компетентнісного підходу, оскільки у формуванні професійної компетентності вчителя нині ще немає однозначного тлумачення цього терміну.

Слово компетентність використовується у значенні «добра обізнаність із чим-небудь», «поінформованість», «досвідченість» і співвідноситься

щодо різних галузей людської діяльності (життєвої, соціальної, професійної тощо).

Природно, що реалізація компетентнісного підходу у професійно-педагогічній освіті пов'язується з формуванням у майбутнього вчителя початкової школи професійної компетентності. Етимологічний пошук сутності цього поняття засвідчує, що воно вживається для характеристики якісної сторони придатності особистості до професійної діяльності в певній сфері.

Професійна компетентність вчителя початкової школи розглядається нами як системна характеристика його професійно-педагогічної діяльності, що зумовлює найвищу продуктивність її.

Навчальна діяльність студентів у вищих педагогічних навчальних закладах у кінцевому результаті повинна не просто сформувати у майбутнього вчителя суму знань, умінь та навичок, а також забезпечити формування таких якостей її, через які реалізуються прагнення і здатність до раціональної, продуктивної, творчої діяльності.

Зміст наведеного визначення свідчить, що професійна компетентність людини виявляється в її професійній діяльності. Відтак, базовим поняттям щодо теоретичного забезпечення процесу її формування у процесі підготовки вчителя початкової школи є дефініція діяльності.

Як відомо, багатьма психологічними дослідженнями доведено, що діяльність людини є складним системним процесом. Вона охоплює низку взаємопов'язаних компонентів, зокрема таких: мотиваційний, змістовий, процесуально-операцийний, контрольно-оцінний, результативний. Суттєвий вплив на розгортання діяльності здійснює навколоєше соціальне та матеріальне середовище. Оскільки всі компоненти професійної діяльності взаємозв'язані, сформувати професійну компетентність майбутнього вчителя початкової школи можливо лише за умови здійснення психолого-педагогічного впливу на кожен із вказаних компонентів.

Одним із способів системного розгляду складних педагогічних процесів, до яких належить формування професійної компетентності вчителя, є моделювання. У професійній педагогіці моделювання використовують як спосіб подання в узагальненій і уточненій формі здобутих у процесі дослідження наукових результатів, як презентацію структури складних педагогічних процесів та ін.

Термін моделювання (з лат. – modeling) використовують у значенні способу дослідження будь-яких явищ, процесів або об'єктів шляхом побудови й аналізу їх моделей.

У процесі формування професійної компетентності учителів початкової школи у вищому навчальному закладі задіяні два суб'єкта – особистість, що здобуває професійну освіту, та викладач, які сприяють формуванню її професійної компетентності. У такий спосіб виникає потреба звернутися до інтерактивної професійної підготовки, яка є одним із сучасних напрямків навчання у процесі активної діяльності особистості, що найбільшою мірою відповідає психологічним особливостям і педагогічним

закономірностям професійної підготовки студентів різних спеціальностей.

Основою методики інтерактивної професійної підготовки є реалізація суб'єкт-суб'єктної позиції викладача та студента.

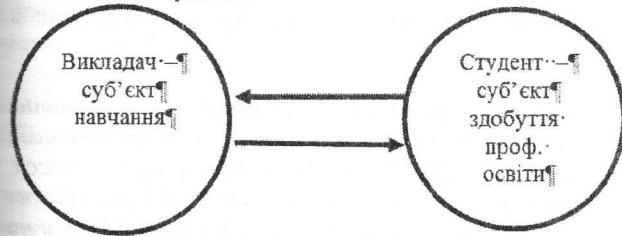

Рис. 1. Позиції викладача та студента у процесі інтерактивної професійної підготовки.

Суб'єктність студента забезпечує його мотиваційну готовність до оволодіння навчальним змістом та власну активність щодо формування своєї професійної компетентності, а також включає й відповідні пізнавальні дії та самооцінку, що врешті-решт і забезпечує формування вмінь практичного використання здобутих знань, умінь і навичок в ре-

альній професійній діяльності, тобто професійну компетентність.

Це є підставою для розроблення бінарної (двоблочної) моделі формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи.

Один її блок відображає компоненти навчальної діяльності, яку здійснюють студенти, здобуваючи професійно-педагогічну освіту, інший відтворює освітню діяльність педагогічних працівників вищого навчального закладу, спрямовану на формування професійної компетентності майбутнього вчителя. Модельми розглядаємо як допоміжний об'єкт, цілеспрямовано створений нами із науково-пізнавальною метою для здійснення дослідження. Модель дає нову інформацію про предмет дослідження. Відомо, що моделі розподіляють на предметні та знакові. Ми використовували знакове моделювання, тобто таке, коли основою моделі є схема досліджуваного процесу, побудована за допомогою графічного редактора.

Рис. 2. Бінарна модель формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи

Запропонованою моделлю передбачається багатоаспектний педагогічний вплив, який здійснюється з метою забезпечення повноцінного функціонування розгорнутої структури навчальної діяльності майбутніх учителів початкової школи у процесі професійної підготовки; суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладачів та студентів у процесі навчання; створення такого навчального матеріального середовища, яке повністю відтворює сучасну початкову школу тощо.

Формування професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів зумовлює необхідність спеціальної підготовки викладачів вищих навчальних закладів до такої діяльності. Вона передбачає формування сукупності особистісних

якостей, необхідних і достатніх для здійснення продуктивної педагогічної діяльності у процесі професійної підготовки учителів початкових класів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Теоретичною основою моделювання процесу формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи є ідея реалізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача та студента в контексті професійної підготовки вчителя. Модель означеного процесу презентується як бінарна та багатокомпонентна. Реалізація пропонованої моделі передбачає сформованість у викладачів готовності до здійснення навчальної діяльності на суб'єкт суб'єктних засадах.

Список використаних джерел

1. Абульханова-Славская К.А. Деятельность и психология личности / К.А. Абульханова-Славская – М.: Наука, 1980. – 320 с.
2. Выготский Л.С. Избранные психологические исследования. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1957. – 517 с.
3. Зимняя И.А.Ключевые компетентности – новая парадигма результата образования // Высшее образование сегодня.–2003.–№5.–С. 34–42.

4. Карпова Л. Г. Формування професійної компетентності вчителя загальноосвітньої школи/ Л. Г. Карпова : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Харківський держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2004. – 20 с.
5. Леонтьев. А.Н. Деятельность. Сознание. Личность/ А.Н. Леонтьев – Изд. 2-е. – М.: Политиздат. 1977.–575 с.
6. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – М.: Учпедгиз, 1946. – 704 с.
7. Сліпушко О.М. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові. – К.: Криниця, 2000. – 511с.
8. Шишов Е.Е. Понятие компетенции в контексте качества образования // Стандарты и мониторинг в образовании. – №2. – 1999. – С. 30-34.

В публикации рассматриваются теоретические основы моделирования процесса формирования профессиональной компетентности будущих учителей начальной школы на основе реализации субъект-субъектного взаимодействия преподавателя и студента в профессиональной подготовке. Предлагается модель этого процесса, которая презентуется как бинарная и многокомпонентная. Акцентируется внимание на том, что реализация модели предполагает сформированность у преподавателя готовности к осуществлению учебной деятельности на субъект-субъектной основе.

Ключевые слова: учитель начальной школы, профессиональная компетентность, моделирование, бинарная модель.

The publication highlights the theoretical foundations of the modeling process of formation of professional competence of future teachers in primary schools through the implementation of subject-subject interaction between teachers and students in training. A model of this process, which is presented as a binary and multicomponent. Attention is drawn to the fact that the implementation of the proposed model involves the Maturity of the teacher readiness to implement training activities on the subject-subject basis.

Key words: elementary school teacher, professional competence, simulation, binary model.

УДК: 37.01131+1721

Майданик Олена Василівна,
здобувач, Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, м. Умань

ВІДБІР ПРИНЦИПІВ І МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті здійснено спробу шляхом науково-теоретичного аналізу психолого-педагогічної літератури описати принципи та методи формування громадянської компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Зокрема, зосереджено увагу на характеристиці загальнопедагогічних і специфічних принципів; обґрунтовано, що методи навчання є основним елементом дидактичного забезпечення моделі формування громадянської компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Стаття ознайомлює з теоретичними аспектами та значенням упровадження інтерактивної технології в освітній процес педагогічного коледжу. Зазначається, що інтерактивне навчання урізноманітнює навчальну діяльність студентів, сприяє формуванню у майбутніх педагогів громадянської компетентності.

Ключові слова: принципи навчання, методи навчання, інтерактивна технологія, учитель початкової школи, громадянська компетентність, педагогічний коледж.

Постановка проблеми. Професійне становлення вчителя початкової школи відкриває шлях до формування у нього системи особистісно значущих і громадянських цінностей, гуманітарних орієнтирів, професійних регулятивів; уявлень про цілі, зміст і сутність педагогічної діяльності. Оскільки державою початковій школі відводиться провідна роль, то вчитель початкової школи завжди розглядається як професіонал, здатний вирішувати актуальні завдання формування у дітей молодшого шкільного віку морально-етичних норм, ціннісних орієнтирів, естетичних ідеалів, громадянської поведінки, культури спілкування та інших суспільно важливих якостей.

Важливим чинником професійного становлення майбутнього вчителя початкової школи у сучасному громадянському суспільстві є його сформована громадянська компетентність. Проте, сучасний стан підготовки такого фахівця у вищих навчальних закладах

побудований в основному на принципах функціонального підходу, з використанням репродуктивних методів навчання, та недостатнім застосуванням викладачами на заняттях сучасних технологій навчання, які б сприяли накопиченню у студента громадянських знань, умінь і здатностей, що уповільнюють процес формування у нього громадянської компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публіацій. Виходячи з цих міркувань, нами була обґрунтована, розроблена та впроваджена в освітній процес педагогічного коледжу модель формування громадянської компетентності вчителя початкової школи та визначено її структурні компоненти, серед яких варто виокремити та охарактеризувати принципи і методи навчання.